

Turvallisilla linjoilla

Teema 2020:
**Työturvallisuusvastuut
ja kristallinkirkas raja**

s. 4

Sisältö

4

Kristallinkirkas raja –
vastuut selviksi työmailla

7

Yhteenvedo työturvallisuudesta 2019

10

Työturvallisuusseminaari innosti
pohtimaan asenteita

12

Mistä onnettomuudet johtuvat?
Onnettomuustutkintakeskuksen johtaja
Veli-Pekka Nurmen puheenvuoro

14

Tehdasauditoinnit kehittävät
hankintaketjun vastuullisuutta

Turvallisilla linjoilla

Fingrid Oyj:n työturvallisuus-
julkaisu 1/2020

Päätoimittaja:

Karri Koskinen
karri.koskinen@fingrid.fi

Ulkoasu:

Otavamedia OMA

Julkaisija:

Fingrid Oyj
fingrid.fi
Läkkisepäntie 21, 00620 Helsinki
PL 530, 00101 Helsinki
p. 030 395 5000

Paino: Newprint Oy

Kannen kuva: Juha-Pekka Honkanen

Ota yhteyttä!

Työturvallisuus on yhteinen asia, jota haluamme kehittää yhteistyössä toimittajien kanssa. Kaikki palaute on tärkeää. Juttuvinkit, kehitysideat ja palutteen lehdestä voit antaa Karri Koskiselle. Ethän epäröi ottaa yhteyttä, jos sinulla on kysyttävää työturvallisuudesta.

Karri Koskinen

Erikoisasantuntija, turvallisuus
p. 040 631 2152
karri.koskinen@fingrid.fi

FINGRID

Kohti kirkkaampaa työnjakoa

Tapaturmavakuutuskeskuksen (TVK) mukaan työtapaturmat maksavat yhteiskunnalle 2–2,5 miljardia euroa vuodessa. TVK:n johtaja **Mika Tynkkynen** toteaa tylästi haastattelussa, että ”Työturvallisuus ei ole lähelläkään optimitasoa. Paljon on vielä tekemistä ja tunnetusti kehitys loppuu tyytyväisyyteen. Suomi on hyvä kakkoskategorian maa työturvallisuudessa”.

Vuosi 2019 oli Fingridissä kaksijakoinen turvallisuuden suhteen. Positiivista oli se, että turvallisuushavainnot ja raportoidut läheltä piti -tapaukset lisääntyivät vuoden aikana. Loppuvuodesta päättynyt havaintokampanja tuotti laadukkaita, turvallisuutta aidosti lisääviä esityksiä.

Poissaoloon johtaneiden työtapaturmien lukumäärä, seitsemän kappaletta, oli pettymys. Näistä kaksi oli vakavia: toinen tapaturma johti yli 30 päivän poissaoloon ja toinen aiheutti pysyvän haitan. Työtapaturmataajuutena tämä tarkoittaa noin 5,5 työtapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti.

Juurisyyt tapaturmien taustalla olivat hyvin samanlaisia kuin aiemminkin; liukkaus, maaston epätasaisuus ja riittämättömän turvallisuussuunnittelu muuttuneessa tilanteessa. Tämä taso ei ole hyväksyttävä. Tavoite kohti nollaa tapaturmaa säilyy edelleen. Vuoden 2020 välitavoite on työtapaturmataajuus alle viisi ja havaintojen määrä yli edellisen vuoden toteuman.

Vuoden varrella saamassamme palautteessa osa käytännöstämme koettiin epäselviksi tai puuttumiseksi urakoitsijoi-

den vastuualueeseen. Tämän perusteella toteutimme loppuvuoden aikana kehityshankkeen ”Kristallinkirkas raja”, jonka tavoitteena on kirkastaa tilaajan ja toimittajien työturvallisuusvastuut. Kantavana ajatuksena on, että lainsäädännön asettamat vastuut ovat tilaajalle ja toimittajalle selvät, ja vastuulliset tahot hoitavat omat velvoitteensa ilman yli- tai alikurottamista toisen vastuualueelle. Erikoisasiantuntija **Karri Koskinen** avaa jäljempänä tässä lehdessä hankkeen läpivientiä ja tavoitteita, kun suuntaamme uudelle vuosikymmenelle.

Kuten usein on todettu, asenne ja teot ratkaisevat ja kulttuurista kaikki lähtee. Kehitystä täytyy tehdä joka tasolla ja ottaa oppia parhaista käytännöistä. Fingridin johtoryhmä päätti vuoden 2019 viimeisessä kokouksessa parantaa edelleen yhtiön turvallisuuskulttuuria omalla panoksellaan ja toteuttaa yhdessä ”Hearts and Minds” -konseptin mukaisen työpajan. Työpajan tuloksena odotan aiempaa vahvempaa, ennakoivaa turvallisuuskulttuuria ja Fingridin TTT-johtamisjärjestelmän parempaa vaikuttavuutta.

Mitä sinä teet työturvallisuuden eteen uudella vuosikymmenellä?

Timo Kiiveri

johtaja, omaisuuden hallinta
Fingrid

Kristallinkirkas raja – vastuut selviksi työmailla

Työturvallisuusvastuun ja turvallisuudesta huolehtimisen rajat voivat joskus hämärtyä tilaajan ja toimittajan välillä. Työturvallisuuden hallinnassa, johtamisessa ja kehittämisessä on tärkeää, että osapuolet tietävät työturvallisuusvastuunsa ja -tehtävänsä. Toimittajilta saadun palautteen ja työturvallisuuden korkean tason kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi Fingrid aloitti elokuussa 2019 Kristallinkirkas raja -hankkeen.

TEKSTI | KARRI KOSKINEN

KUVA | JUHA-PEKKA HONKANEN

Kristallinkirkas raja -hankkeen tavoitteena on kirkastaa tilaajan ja toimittajien työturvallisuusvastuita. Kantavana ajatuksena on, että lainsäädännön asettamat vastuut ovat tilaajalle ja toimittajalle selvät ja vastuulliset tahot hoitavat omat velvoitteensa ilman yli- tai alikurottamista toisen vastuualueelle. Järjestimme vuonna 2019 useita keskustelutilaisuuksia toimittajien ja Fingridin henkilöstön kanssa hankkeesta. Hanketta käsiteltiin toimittajien kanssa johdon keskustelussa, työturvallisuusseminaarissa ja toimittajien työturvallisuusryhmässä.

Vuonna 2019 kirjoitimme uusiksi turvallisuutta koskevat sopimusehdot, jotka otettiin käyttöön 1.1.2020. Sopimusehdoista karsittiin paljon yksityiskohtaisia vaatimuksia. Sopimusehtojen uudistuksen myötä niiden rakenne uudistettiin luettavammaksi ja sivumäärä väheni noin kolmanneksen. Sopimusehdoista karsitut yksityiskohdat siirretään työturvallisuuden hyvät käytännöt -materiaaliin, mikä toimii apumateriaalina ja suosituksena Fingridin työmailla. Hankkeessa ei tehdä muutoksia sähkö- ja käyttötyön turvallisuuteen liittyviin käytäntöihin.

Muutos vaikuttaa sanktiokäytäntöihin ja tilaajan tekemiin työturvallisuuden varmistuskäytäntöihin.

Uusissa sopimusehdoissa painotetaan vahvasti toimittajien vastuuta turvallisuussuunnittelusta ja työturvallisuuden valvonnasta. Toimittajan velvollisuutena on muun muassa laatia turvallisuussuunnitelma ja riskinarviointi, tehdä työsuunnitelmat toimittajan itse määrittämistä töistä, tehdä työn riskin-

arvioinnit tunnistamistaan erityistä vaaraa aiheuttavista töistä tai työkohteista sekä suunnitella riittävä ensiapuvalmius työmaalle. Toimittajan laatimassa turvallisuussuunnitelmassa tulee olla kuvattuna vastuut ja työturvallisuuskäytännöt, mutta se toimii myös suunnitelmana laadittavista tarkemmista suunnitelmista ja riskien arvioinneista. Merkittävä muutos tehtiin myös sanktiokäytäntöihin. Uusien sopimusehtojen mukaan toimittajalla tulee olla huomautuskäytännöt sekä käytännöt sääntöjen ja vaatimusten vastaiseen turvattomaan toimintaan puuttumiseen, kun aikaisemmin sopimusehdoissa painotettiin tilaajan käyttämiä sanktioita.

Muutos vaikuttaa vahvasti tilaajan työturvallisuuden varmistuskäytäntöihin, kuten Fingridin asiantuntijoiden työmaakäynteihin, vastuullisuusauditointeihin ja johdon työturvallisuuskävelyihin. Fingridin työmailla on edelleen periaatteena, että on jokaisen oikeus ja velvollisuus puuttua turvattomaan toimintaan. Fingridin edustajien tulee aina pysäyttää turvattomaksi havaitsemansa työ, jonka jälkeen tulee olla välittömästi yhteydessä toimittajan edustajaan. Tässä yhteydessä selvitetään, miksi toimittiin turvattomasti, onko toimittaja suunnitellut ko. työn turvalliseksi ja miten työntekijä on perehdytetty turvalliseen työsuoritukseen. Tarvittaessa pyydetään toimittajaa tarkistamaan työturvallisuusprosessinsa. Eli tilaajan työturvallisuuden varmistamiskäynnit painottuvat toimittajan työturvallisuusprosessin toimivuuden varmistamiseen yksittäisten virheiden etsimisen sijaan.

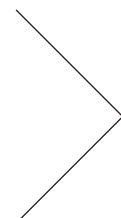
Rakennuttajan ja päätoteuttajan työturvallisuusvastuut rakennustyömaalla tulevat valtioneuvoston asetuksesta rakennustyön turvallisuudesta 205/2009. Rakennuttajan, työnantajan ja suunnittelijan tulee yhdessä ja kunkin omalta osaltaan varmistaa, että työstä ei aiheudu vaaraa työmaalla työskenteleville eikä työmaan vaikutuspiirissä oleville. ■

Metsälinjan työmaakokouksessa Rantsilassa Fingridin edustajat ja toimittajat kävivät läpi työmaan tilannetta.

Rakennuttajan vastuita (Fingrid)	Päätoteuttajan vastuita (Toimittaja)
<ul style="list-style-type: none"> • Nimeää päätoteuttajan • Huolehtii, että rakennushankkeen suunnittelussa otetaan huomioon työterveys- ja turvallisuus. • Laatii turvallisuusasiakirjan. • Pitää ajan tasalla työturvallisuuteen liittyvät asiakirjat ja huolehtii osapuolille tiedottamisesta. • Laatii mm. ohjeet rakennuksen turvalliselle käytölle ja huollolle. • Nimeää turvallisuuskoordinaattorin, joka huolehtii edellä mainituista rakennuttajan velvollisuuksista. 	<ul style="list-style-type: none"> • Laatii turvallisuussuunnitelman ja rakennustyömaa-alueen käytön suunnitelmat. • Tekee riskinarvioinnin. • Nimeää työmaan vastuuhenkilön. • Panee täytäntöön turvallisuutta koskevat suunnitelmat ja pitää ne ajan tasalla. • Huolehtii työmaan osapuolten välisestä yhteistoiminnasta vaarojen estämiseksi ja tiedottamiseksi. • Ilmoittaa muutoksista rakennuttajalle, jos töitä ei voida toteuttaa rakennuttajan edellyttämien suunnitelmien mukaisesti. • Ottaa teknisissä suunnitelmissa ja suunnitelmien toteuttamisessa huomioon vaarojen ja haittojen ennaltaehkäisyn. • Perehdyttää kaikki työntekijät työmaalla. • Valvoo työmaan työturvallisuuden toteutumista työmaalla. • Varmistaa, että kaikki koneet ja laitteet ovat vaatimusten mukaisia ja turvallisia käyttää. • Huolehtii käyttöönottotarkastuksista. • Tekee kerran viikossa työmaalla kunnossapito-/turvallisuus-seurantakierroksen. • Korjaa tarkastuksissa havaitut viat välittömästi ja aina ennen koneen, laitteen tai työvälineen käyttöönottoa.

Paneelikeskustelussa otettiin kantaa työturvallisuusasioiden vastuunjakoon. Erilaisia näkökulmia toivat esiin Siemensin, Empowerin, Eitelin, Destian ja Fingridin edustajat.

Suunta on oikea

TEKSTI | PÄIVI LEINONEN

KUVA | SAMULI SKANTSI

FINGRIDIN MARRASKUISEN työturvallisuusseminaarin kiinnostavimmaksi aiheeksi nousi työturvallisuusasioiden vastuunjaon uudelleen määrittely. Paneelikeskustelussa saatiin esiin monipuolisesti näkemyksiä alalla erilaisissa rooleissa toimivilta. Keskustelijoiden mielestä kehityksen suunta on oikea.

Päivänpolttavasta aiheesta keskustelivat laatu- ja turvallisuuskoordinaattori **Kaisa Ruusunen** Siemensiltä, toimialajohtaja **Antti Keskinen** Empowerilta, projektipäällikkö **Jussi Ala-Kokko** Eiteliltä, projektipäällikkö **Juha Laukkola** Destialta ja projektipäällikkö **Juha Pikkupeura** Fingridistä. Moderoijana toimi työturvallisuuden erikoisasiantuntija **Karri Koskinen** Fingridistä.

Mitä asioita Fingridin toiminnassa pitäisi muuttaa, jotta saadaan kehitettyä turvallisuuskulttuuria yhdessä?

- Olennaista on tulkinnan mahdollisuus. Fingridin pitäisi miettiä, kuinka paljon soveltamisen varaa on. Nykyisin tuntuu, että tästä ei ole yhtenäistä linjaa.
- Työmaaolosuhteet ovat erittäin vaihtelevat. Siksi olisi tärkeää voida soveltaa olosuhteiden mukaan.
- Havaitut poikkeamat pitäisi käsitellä heti työmaalla, eikä jälkepäin lähetettävässä reklamaatiossa. Huomautus voi tulla perässä lisäksi.

- Tarkastukset täytyy koordinoita järkevästi. Turhan tiheät tarkastuskäynnit tuovat käyttämisen tuntua.
- Turvallisuussuunnitelman pitää olla selkeä ja kyseen kohteeseen laadittu. Liian pitkät ja seikkaperäiset, kaiken sisältävät suunnitelmat eivät toimi käytännössä.
- Webinaareissa voisi käydä asioita läpi. Näin kaikki saavat saman tiedon samaan aikaan.

Mitä pitäisi säilyttää ennallaan?

- Työmaalla täytyy edelleen olla Fingridin omat valvojat. Heiltä saa vastaukset kysymyksiin heti ja asiat etenevät.
- Kauhean isoja muutoksia ei pitäisi tehdä, enemmänkin säätöä, joilla päästään yhä parempaan tulokseen ja nollaan tapaturmaan.

Uhat ja mahdollisuudet?

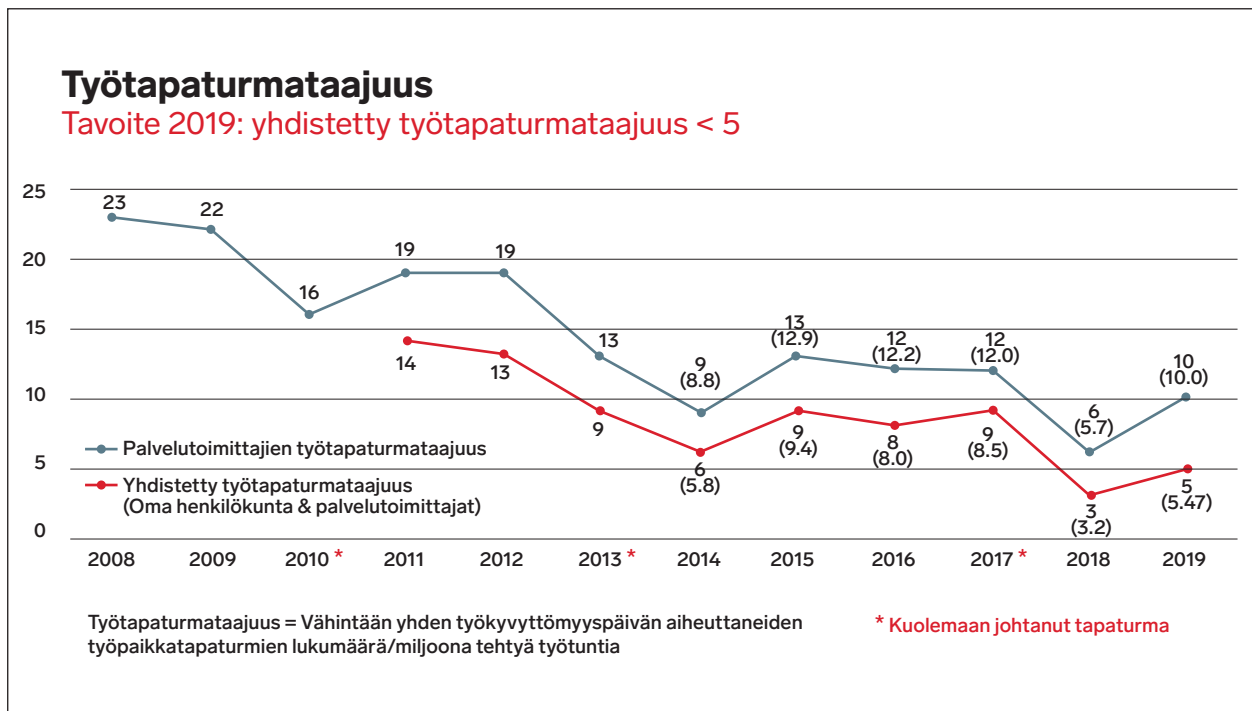
- Mahdollisuusnäen, että saadaan uusia ideoita ja parempia käytäntöjä, kun työn toteuttajalla on vapaammat kädet.
- Uhkana on, että joku ottaa vapauden tehdä kompromisseja, ja turvallisuuden taso vaihtelee.
- Riskienhallinnan ja suunnittelun pitääkin olla toimittajalla, koska he tuntevat parhaiten käytännön työn ja siihen liittyvät riskit. ■

Yhteenveto työturvallisuudesta 2019

Fingridin tavoitteena on, että jokainen työmaillamme työskentelevä pääsee terveenä ja turvallisesti kotiin jokaisen työpäivän päätteeksi. Tämän tavoitteen eteen olemme työskennelleet yhdessä toimittajiemme kanssa usean vuoden ajan. Pitkäjänteisen työturvallisuustyön ansiosta olemme saaneet työpaikkatapaturmien lukumäärän ja työtaturmataajuuden laskemaan.

Valitettavasti vuonna 2019 työtaturmataajuus nousi edelliseen vuoteen nähden. Vuonna 2019 sattui seitsemän poissaoloon johtanutta työpaikkatapaturmaa, joista kaksi luokitettiin vakaviksi. Välitavoite vuoden 2019 yhdistetylle työtaturmataajuudelle oli alle 5 (poissaoloon johtanutta työpaikkatapaturmaa/miljoona työtuntia). Sitä emme saavuttaneet, kun taajuus jäi arvoon 5,5.

TEKSTI | KARRI KOSKINEN

Työpaikkatapaturmista kolme sattui voimajoh-toinvestoinneissa, yksi voimajohtokunnossa-pidossa, yksi sähköasemaprojektissa, yksi sähköasemakunnossapidossa ja yksi kas-vuston käsittelyssä. Liukastumiset ja kompastumiset aiheuttivat noin puolet poissaoloon johtaneista työ-paikkatapaturmista. Huomionarvoista on, että kolme tapaturmaa aiheutui pyörivistä koneiden teristä. Näis-

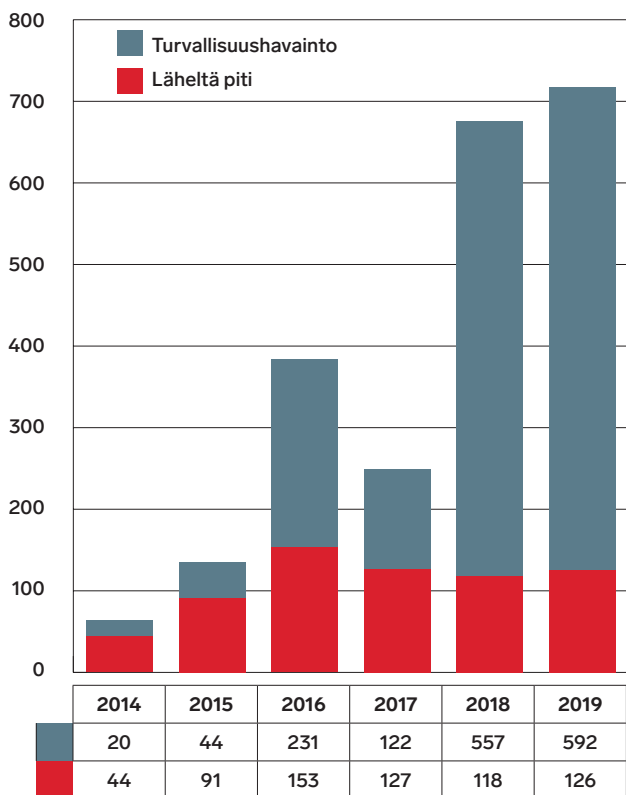
tä yksi oli vakava, koska se johti pysyvään haittaan, kun raivaussahan terä leikkasi työntekijän sormen.

Toinen vakava työpaikkatapaturma sattui voima-johtoinvestoinnissa, kun työntekijä liukastui metsä-koneen lavalla loukaten kätensä. Tämä tapaturma aiheutti yli 30 sairauspoissaolopäivää. Tapaturmien taustalla oli samoja syitä kuin aikaisempinakin vuosina: liukkaus, maaston epätasaisuus sekä riittämätön

turvallisuussuunnittelu yllättävissä tilanteissa. Muutostilanteissa sattuu usein tapaturmia, minkä vuoksi on tärkeää pysäyttää työt yllättävissä tilanteissa ja suunnitella työ rauhasa turvallisiksi.

Fingridin työmailla tehtiin tänäkin vuonna aktiivisesti ennakoivaa työturvallisuustyötä. Turvallisuushavaintojen ja läheltä piti -tilanteiden määrä kasvoi hieman edellisvuodesta. Havainnoista suurin osa tehtiin sähköasema- ja voimajohto-investoinneissa, mutta myös kunnossapidossa tehtiin hyvin havaintoja. Turvallisuushavaintojen määrä on viime vuosina kasvanut ja työntekijät ovat kiittävästi osallistuneet työturvallisuuden yhteiseen kehittämiseen. Turvallisuushavaintojen määrän lisäksi tärkeää on niiden laatu ja se, miten opimme niistä. Turvavartteja pidettiin Fingridin työmailla suunnilleen saman verran kuin vuonna 2018, noin 500.

Läheltä piti -tilanteet ja turvallisuushavainnot 1.1.2014 - 31.12.2019

Vuonna 2019 ei sattunut yhtään A-vakavuusluokan läheltä piti -tilannetta. Keskivakavia B-luokan läheltä piti -tilanteita sattui kuitenkin yli 10. B-vakavuusluokkaan luokitettiin muun muassa seuraavat läheltä piti -tilanteet:

- Maapohjan pettäminen nostotyön yhteydessä aiheutti kolme keskivakavaa läheltä piti -tilannetta. Yhdessäkään näistä tapauksista nostokone ei päässyt kaatumaan, mutta maapohjan pettäessä on aina henkilövahinkojen ja suurten materiaalivahinkojen riski. Syinä näihin tapauxiin olivat joko puutteelliset nosturien petaukset tai maapohjan kantavuuden virhearvio.
- Yksi hakkuukone oli vähällä kaatua, kun kone lähti luisumaan jäisessä ja lumisessa rinteessä.
- Puutteellinen elementtisuunnitelma aiheutti vaaraa, kun elementtien tuentojen reiät oli tehty elementtitehtaalla liian pieniksi ja tämän vuoksi elementeillä olisi ollut vaara kaatua esimerkiksi tuulikuorman vuoksi. Onneksi toimittaja huomasi elementeissä olevan virheen ennen kuin asennustyöhön ryhdyttiin.
- Johtimen vedon yhteydessä katkesi johtimen kiristysvaijeri, kun johtimia käytettiin ylikireydessä eristimien asentamista varten. Johdin ei päässyt putoamaan, koska se oli varmistettu jarrukoneeseen.
- Voimajohtohankkeessa purettava pylväs kaatui viereisen 20 kilovoltin jännitteisen voimajohdon päälle. Purettavan pylvään kaatumista viereisen linjan päälle ei ollut estetty esimerkiksi sivutaakilla.
- Sähköasemahankkeessa kytkinkentän vaakaorteen kiinnitettyt ilmajohtojen virtaköydet aiheuttivat kolmevaiheisen oikosulun käyttöönotossa.
- Lisäksi vaaraa aiheutti jännitteinen kaapeli muuntajan kaasuanalysointiasennuksessa, kun asentaja luuli kyseistä kaapelia jännitteettömäksi.

Vuonna 2019 tehtiin yhteensä yhdeksän vastuullisuusauditointia sähköasema- ja voimajohtohankkeissa, varavoimailaitoshankkeissa sekä kasvuston käsittelyssä. Vastuullisuusauditoinneissa Fingrid varmistaa, että työmaan toiminta vastaa Fingridin ja lainsäädännön vaatimuksia työturvallisuus- ja ympäristöasioissa sekä työvoiman vastuullisuusasioissa.

Kehitettävää löytyi muun muassa riskien arvioinneissa, erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden tunnistamisessa, pätevyksien hallinnassa ja verkkokoulusuorituksissa sekä nostoapuvälineissä. Hienoa on, että toimittajat ovat ottaneet palautteen ja kehitysehdotukset positiivisin mielin vastaan. Kehitystä on tapahtunut maa- ja vesirakennusmittariseurannan (MVR) mittaussosaamisessa, turvallisuussuunnitelmien laadussa ja vuoden lopulla myös nostoapuvälineiden kunnossa. Vuonna 2020 tehdään noin kymmenen vastuullisuusauditointia. ■

Kampanjalla kerättiin laadukkaita turvallisuushavaintoja

Loka- ja marraskuun aikana järjestettiin jo perinteinen turvallisuushavaintokampanja Fingridin työkohteissa työskenteleville. Vuoden 2019 kampanjassa kerättiin laadukkaita havaintoja työturvallisuuden kehittämistä varten.

TEKSTI | PÄIVI LEINONEN JA MARKKU PÖYSTI

KUVA | MIIKA KAINU

– **TAVOITE TOTEUTUI** hyvin. Havaintoja tuli määrällisesti hieman vähemmän kuin edellisen vuoden kampanjassa, mutta nyt suurempi osa niistä oli sisällöllisesti tarkemmin mietittyjä, kertoo työturvallisuuden erikoisasiantuntija **Markku Pöysti** Fingridistä.

Teknisesti laadukas havainto sisältää riittävästi tapahtuman kuvausta, taustoitusta sekä valokuvia. Sisällöllisesti laadukas havainto puolestaan ohjaa välittömiin tai myöhemmin vaikuttaviin työturvallisuutta tai työmenetelmiä kehittäviin toimenpiteisiin.

Viisi parasta havaintoa palkittiin laadukkaalla maastokiikarilla. Lisäksi kaikki havainnon tekijät osallistuivat arvontaan, jossa palkintoina oli matkakaiuttimia.

– Tänä vuonna emme antaneet palkintoa jokaisesta havainnosta, kuten viime vuonna. Nyt palkittiin viisi parasta havaintoa. Uskon, että tämä kannusti pohtimaan tarkemmin ja laajemmin omaa työympäristöä.

PALVELUTOIMITTAJAT AKTIVOITUIVAT

Kampanjan pääteemana oli ”Havaitse vaara, niin voit varmistaa itsellesi tai työkaverillesi turvallisen työpäivän”. Se tuki Fingridin koko vuoden työturvallisuusteemaa ”Turvallisuuskulttuuri luodaan yhdessä”.

Markku Pöystiä ilahduttaa erityisesti se, että havaintoja saatiin myös työmailta, jotka aikaisemmin eivät ole olleet aktiivisia havaintojen tekijöitä.

Vuoden 2019 aikana ilmoituksia on tullut keskimäärin 47 kappaletta kuukaudessa. Kampanjakuukausina saatiin keskimäärin 65 havaintoa. Koko vuonna havaintoja tehtiin lähes 600 kappaletta.

Suurin osa havaituista vaaroista, 30 prosenttia, liittyi työmaalla liikkumiseen. Eniten havaintoja tehtiin sähköasemilla, mutta myös varavoimalaitoksilla työskenteleviltä saatiin ilahduttavan paljon havaintoja.

– Voimajohtotyön osalla havaintojen määrä pitäisi saada nousemaan, sillä riskit siellä ovat suuret ja toimintaympäristö erittäin haasteellinen.

KAMPANJAN NÄKYVYYDESSÄ KEHITETTÄVÄÄ

Turvallisuushavaintokampanja toteutetaan myös vuonna 2020. Fingrid tiedottaa kampanjasta toimittajille hyvissä ajoin.

– Olisi hienoa, jos toimittajat voisivat hyödyntää kampanjaa mahdollisimman paljon omassa työturvallisuuden kehitystyössään. Pidetään myös tänä vuonna silmät auki ja tehdään paljon laadukkaita havaintoja. ■

Havaintoja tulipalon uhasta ja ehdotuksia kunnossapitohenkilöstön ilmoittautumiskäytännöistä!

Tutustu palkittuihin työturvallisuushavaintoihin: www.fingridlehti.fi/category/tyoturvallisuus.

Kolme tapaa tehdä havaintoja:

- www.fingrid.fi/havainto
- Quentic-järjestelmän kautta
- QR-koodia käyttämällä

Työturvallisuuden asenne kohdallaan

Fingridin järjestämässä työturvallisuusseminaarissa viime marraskuussa

Vantaalla palkittiin kolme työturvallisuuteen aktiivisesti vaikuttanutta henkilöä.

TEKSTIT | PÄIVI LEINONEN

KUVAT | SAMULI SKANTSI

Pitkälinjaisesta työstä turvallisuuden edistämiseksi palkittiin elämäntyöpalkinnolla asiantuntija **Harri Osara**. Osaran ura verkonrakentamisessa alkoi vuonna 1976. Empowerilla hän on työskennellyt vuodesta 1990 asti, ja osa työkohteista on ollut ulkomailla.

– Noin 40-vuotisen urani aikana työturvallisuus on parantunut huomattavasti. Viimeisimmällä työmaalla Korian sähköasemalla saatiin työskennellä noin 700 päivää ilman tapaturmaa.

Osaraa kiiteltiin hyvästä perehdyttämisestä.

– Työmaalle perehdyttäminen lähtee nimenomaan työturvallisuudesta. Kaikki mahdolliset vaaratekijät on tuotava esiin. Lisäksi jokaisen työvaiheen aloituskokouksilla on jopa suurempi merkitys kuin yleisellä perehdytyksellä.

Myös aktiivinen viestintä kuuluu työmaapäällikön arkeen.

– Viestintä on lähinnä tiedon jakamista. Suunnittelijoille, kollegoille ja alaisille täytyy koko ajan kertoa, missä mennään. Lisähaastetta tähän tuo porukan vaihtuminen tiuhaan. Tietokatkoksia ei saa silloinkaan tulla.

Valvontaan ja erilaisten asioiden seurantaan kuluu Osaran mukaan runsaasti työaika.

– Onneksi uudet välineet, kuten Quentic-sovellus, helpottavat työtä. Tässä suhteessa kehitys on ollut hyvää. Turvallisuuden toteutuminen on kuitenkin kaikkein tärkeintä.

VALPPAANA KIPERÄSSÄ TILANTEESSA

Siemensin työmaapäällikkö **Markku Linnanen** palkittiin erinomaisena esimerkkinä toimimisesta ja aktiivisesta osallistumisesta työturvallisuuden kehittämiseen. Hänen ansioikseen mainittiin myös raportointijärjestelmän ahkera käyttö.

Linnanen sai erityiskiitokset siitä, että hän avusti Fingridiä merkittävän vian korjaamisessa huolehtien samalla työturvallisuudesta vaativissa olosuhteissa. Virtamuuntaja räjähti Olkiluodon vanhalla sähköasemalla, kun uutta sähköasemaa rakennettiin vieressä.

Linnasen mukaan tilanne tuli eteen täysin varoittamatta.

– Huomasin liekit ja soitin valvomoon. Tällaisissa tilanteissa on vaan toimittava, kuten parhaaksi näkee. Palokunnan saavuttua paikalle opastin heitä alueella.

Linnasen mielestä työelämä, myös turvallisuuden osalta, on jatkuvaa oppimista.

– Näihin asioihin ei opita yhtäkkiä, vaan kyse on enemmänkin hitaasta oppimisesta kokemuksen myötä.

HAASTAVIEN TYÖMAIDEN JOHTAJA

Omexomin työmaapäällikkö **Tauno Nieminen** sai arvostusta työturvallisuuspuutteiden havainnoinnista, raportointijärjestelmän käytöstä ja puutteiden ripeästi korjaamisesta. Nieminen myös kannustaa muita toimimaan työturvallisuuden parantamiseksi.

Niemen johtamistapaa haastavissa työkohteissa kiitettiin.

– Nurmijärven sähköaseman kaksi vuotta jatkunut uudistaminen on ollut iso ponnistus. Työ oli haastava, koska asema oli käytössä koko ajan. Kun jännitteisten kenttien läheisyydessä rakennetaan uutta, on turvallisuusnäkökulma tavallistakin enemmän esillä.

Kaikki palkitut korostavat oikean asenteen merkitystä. Niemen mielestä työturvallisuusseminaarit ovat tärkeässä osassa turvallisuusasenteen sisäistämisessä.

– Olen mielelläni käynyt seminaareissa ja toivon, että näitä järjestetään jatkossakin. On mukava tavata kollegoita ja samalla saada uusinta tietoa aiheesta. ■

Työturvallisuuspalkinnon saivat Tauno Nieminen (vas.) Omexomilta, Harri Osara Empowerilta ja Markku Linnanen Siemensiltä.

Työturvallisuusseminaari innosti pohtimaan asenteita

FINGRIDIN TYÖTURVALLISUUSSEMINAARIN

päätteeksi nousi työturvallisuusvastuiden selkiyttäminen ja uudelleenmäärittely. Vierailevina esiintyjinä Omexomin maajohtaja **Veera Höglund** puhui kannustavan yrityskulttuurin vaikutuksesta työturvallisuuteen ja Onnettomuustutkintakeskuksen johtaja **Veli-Pekka Nurmi** esitteli onnettomuustilanteiden syitä ja taustoja. Molemmat luennoitsijat korostivat, ettei turvallisuuden toteutuminen saa olla yksittäisten työntekijöiden toiminnan varassa, vaan siihen on panostettava organisaatiossa.

Kysyimme seminaarin osanottajilta:

- Mikä oli mielestäsi seminaarin tärkein ja ajankohtaisin aihe?
- Mitä ajattelet vastuualueiden selkiyttämisestä ja uudelleenmäärittelystä?

RIIKKA LAINE,
HSE MANAGER,
ELTEL:

– Kiinnostavinta on rajapintojen muutos ja vastuun siirto meille ja urakoitsijoille. Lisäksi Veli-Pekka Nurmen esitys oli todella hyvä, kun puhuttiin välittämisestä ja henkilökohtaisesta kokemuksesta, eikä vaan esitetty tilastoja.

TUOMAS ANTIKAINEN,
JOHTAJA, VOIMANSIIRTO,
ELTEL:

– Itse en näe tässä hirveän suurta muutosta, onhan vastuu turvallisuudesta ollut tähänkin asti meillä. Joissain asioissa on ollut hiukan harmaata aluetta, ja siksi on hyvä, että vastuut määritellään selkeästi.

ESA TURUNEN,
TYÖNJOHTAJA,
OMEXOM:

– Tämä kristallinkirkas raja -teema on kiinnostava ja tärkeä. Se tuli nyt ihan uutena esille. Ehkä alihankkijoiden valvonnassa saattaa olla jatkossa yhä enemmän huomioitavaa.

JYRKI TOLJANDER,
TYÖMAAPÄÄLLIKKÖ,
TMV SERVICE:

– Uusi kristallinkirkkaan rajan periaate on kiinnostava aihe, ja mielestäni suunta on ihan hyvä. On hyvä saada enemmän keskustelunvaraa asioihin.

– Seminaarissa on ollut avoimen keskustelun tuntua enemmän kuin aikaisemmillä kerroilla. Sekin on hyvä suunta.

TAUNO NIEMINEN,
TYÖMAAPÄÄLLIKKÖ,
OMEXOM:

– Omexomilla ollaan korkealla tasolla turvallisuudessa. Siksi rajapintojen luomisessa ei pitäisi olla vaikeuksia.

MIKKO HEINONEN,
LIIKETOIMINTAJOHTAJA,
VOIMATEL:

– Onnettomuustutkintakeskuksen johtajan puheenvuoro oli hyvä herättämään asennemaailmaa ja muutosjohtamisen haasteisiin liittyviä asioita. Organisaatiossamme voisimme ottaa asenteiden merkitystä huomioon viestinnässä vielä enemmän.

Mistä onnettomuudet johtuvat?

Onnettomuustutkintakeskuksen johtaja Veli-Pekka Nurmi painotti työturvallisuusseminaarissa, että tutkinnan perimmäisenä päämääränä on aina ehkäistä vastaavan tilanteen toistuminen.

TEKSTI | PÄIVI LEINONEN
KUVA | SAMULI SKANTSI

Onnettomuustutkintakeskus tutkii kaikki vakavat onnettomuudet ja vakavien onnettomuuksien vaaratilanteet Suomessa tai suomalaisia koskien, ja lisäksi tutkitaan valtioneuvoston päätöksellä poikkeukselliset tapahtumat, jotka eivät ole onnettomuuksia. Viraston toiminnan ainoana päämääränä on turvallisuuden parantaminen.

– Me emme ole mukana oikeusprosesseissa ottamassa kantaa syyllisyyteen, vaan tarkoitus on estää vastaavat tapahtumat tulevaisuudessa, teroittaa viraston johtaja, professori **Veli-Pekka Nurmi**.

SÄÄNTÖJÄ SÄÄNTÖJEN VUOKSI

Nurmi kertoo, kuinka työuran alussa hänen asenteeseensa teki suuren vaikutuksen työkaveri, jolla kypärä pysyi päässä työkaverien jatkuvasta vakavasta keljuilusta huolimatta. Työmaan välinpitämättömyys ylsi johtotasolle asti, eikä johto koskaan puuttunut kypärien puuttumiseen, vaikka käytöstä määrättiin yrityksen säännöissä.

– Kypäräsääntö oli pelkkää silmänpalvontaa, jolla olisi yritetty välttää työnantajan vastuu onnettomuuden sattuessa. Valitettavasti monissa organisaatioissa on hyviä sääntöjä, joita ei noudateta. Toisinaan on taas laadittu turhia tai huonoja sääntöjä, jotka eivät sovellu kyseiseen työhön.

Kollegan valppaus voi estää yhden ihmisen virheen.

Esimerkiksi huonosta turvallisuusjohtamisesta käy vesilentotoimintaa harjoittavan yrityksen turvallisuusjohtamisjärjestelmä. Onnettomuuden tapahduttua selvisi, että yhtiön lentäjä ei ollut koskaan nähnyt järjestelmää. Lisäksi paljastui, että turvallisuusjohtamisjärjestelmä oli laadittu aivan eri tyyppiin olosuhteisiin, missä yhtiön koneet todellisuudessa operoivat.

– Suoraan sanottuna yhtiön johdossa oli laadittu ohjeistus ainoastaan viranomaisvaatimusten täyttämiseksi. Vielä pöyristyttävämpää on se, että viranomainen on hyväksynyt tällaisen turvallisuusjohtamisjärjestelmän.

IHMINEN TEKEE VIRHEITÄ

Nurmi esitti luennossaan käytännön esimerkkejä tapauksista, joissa onnettomuuden syynä oli selkeä laiminlyönti. Laiminlyöntien syy voi olla taloudellinen säästö, työntekijän väsymys tai huolimattomuus.

Toisinaan terveydelliset seikat johtavat vakaviin tapaturmiin. Erityisen valitettavaa tämä on silloin, kun terveysongelmat ovat tiedossa, mutta niihin ei suhtauduta vakavasti.

– Erityisesti pienissä, jopa yhden hengen yrityksissä, työtä helposti jatketaan sairaanakin, kun toimeentulo on omasta työpanoksesta riippuvainen. Tällainen tilanne johti erittäin vakavaan liikenneonnettomuuteen vuonna 2018.

Nurmen mielestä inhimillinen virhe ei ole hyväksyttävä tapaturman syy.

– Olosuhteet on järjestettävä sellaisiksi, että ne eivät edesauta virheitä. Kun virheitä kuitenkin sattuu, on järjestelmän oltava sellainen, että virhe ei johda katastrofiin. Yhden ihmisen virheen voi estää kollegan valppaus.

Syyllyttämisen kulttuuri ei välttämättä edistä turvallisuuden parantamista.

– Jos odotettavissa on rangaistus, ei virheistä ja vaaratilanteista uskalleta kertoa. Jos organisaatio ei kykene tunnistamaan virheitään, se ei pysty myöskään oppimaan.

ONNETTOMUUDEN TAUSTAT TUTKITAAN LAAJASTI

Turvallisuustutkintalaissa määritellään Onnettomuustutkintakeskuksen suorittaman tutkinnan tavoite seuraavasti: ”Turvallisuustutkinnassa selvitetään tapahtumien kulku, syyt ja seuraukset sekä tehdyt pelastustoimet ja viranomaisten toiminta.”

Laki on Nurmen mielestä onnistunut, koska siinä kehoitetaan tutkimaan laajasti onnettomuuden syyt ja taustat. Ilmeiseltä näyttävä syy voi olla vain viimeinen lenkki pitkässä ketjussa. Perimmäisenä päämääränä on aina ehkäistä vastaavan tilanteen toistuminen.

– Kaikissa organisaatioissa turvallisuuden parantaminen lähtee näiden asioiden tarkastelusta. Tästä juuri on kyse johtamisessa, valvonnassa ja tarkastustoiminnassa. ■

Työturvallisuuskulttuuri

- Työturvallisuuskulttuuri muodostuu yksilöiden asenteista ja toiminnasta.
- Organisaatioissa on ymmärrettävä, että kaikesta huolimatta yksilöt tekevät toisinaan virheitä.
- Tehtävät ja työyhteisö on rakennettava sellaisiksi, että ne eivät edesauta virheiden tapahtumista.
- Turvallisuuskulttuuri ei ole erillinen osa-alue; se täytyy integroida koko toimintaan.
- Turvallisuusjohtamisessa on muistettava priorisointi – mikä on kaikkein tärkeintä?

Tehdasauditoinnit kehittävät hankintaketjun vastuullisuutta

Fingrid varmistaa auditoinneilla työturvallisuuden ja muiden yritysvastuuvaatimustensa toteutumista hankintaketjunsä tehtailla ympäri maailmaa. Auditoinneissa havaittuja poikkeamia korjataan yhteistyössä tehtaiden ja urakoitsijoiden kanssa.

TEKSTI | DANIEL PAJUNEN

KUVAT | KEIJO VÄLIMAA

Fingrid teetti viime vuonna parikymmentä vastuullisuusauditointia laite- ja materiaalitoyittajien tehtailla ympäri maailmaa. Auditoinneissa todennetaan ovatko tehtaiden työolot ja toimintatavat Fingridin yritysvastuuvaatimusten mukaisia.

Fingridin yritysvastuun kehityspäällikkö **Satu Vuorikosken** mukaan auditoinnit ovat osa Fingridin strategista suhtautumista vastuullisuuteen.

– Koska olemme tilaajaorganisaatio, hankintojen vastuullisuuden varmistaminen tehtailla on keskeinen osa koko toimintamme vastuullisuutta. Haluamme tietää, että työturvallisuus ja inhimilliset työolot toteutuvat koko hankintaketjussa, Vuorikoski kertoo.

Sterlite Powerin tehtaalla Intiassa valmistetaan johtimia. Fingridin tehdasauditointi toteutettiin vuonna 2019.

Vuonna 2019 tehtaita auditointiin seitsemässä maassa. Vuorikosken mukaan auditointeja tehdään riskiperusteisesti ja usein ennakkoiden.

– Nykyisten toimittajien lisäksi auditoinneissa tulevien rakennusprojektien mahdollisia materiaali- tai laite-toimittajia.

AUDITOINTI KERTOO, VASTAAKO LUVATTU TODELLISUUTTA

Fingridin rakentamispäällikkö **Keijo Välimaan** mukaan auditoinnit ovat tärkeä keino tarkastaa, miten sopimuksissa luvattu työturvallisuus ja muut vastuullisuusasiat toteutuvat tehtaiden arjessa.

– Pyrimme todentamaan paperilla luvatut asiat tehtaalla olosuhteista, työntekijöiden haastatteluista, työaikakirjauksista ja esimerkiksi tuotannollisista raporteista, Välimaa tiivistää.

Auditoinneissa tarkastettavien asioiden taustalla on YK:n globaali yritysvaltuutus Global Compact, johon Fingrid on sitoutunut.

– Olemme laatineet YK:n aloitteen ja ihmisoikeusperiaatteiden pohjalta omat yritysvaltuutusvaatimuksemme. Toimittajien pitää täyttää kansallisen lainsäädännön vaatimukset, mutta siitä riippumatta vaadimme myös Fingridin vastuullisuusperiaatteiden mukaisesti esimerkiksi asianmukaisten suojavälineiden, kuten kuulosuojainten, kypärän ja turvajalkineiden käyttöä, Vuorikoski kertoo.

PAIKALLISET AUDITOIJAT JA VAKIOITU KONSEPTI

Ulkomailla auditoinnit suorittaa aina kansainvälisen auditointiyhtiön paikallinen auditointi, joka tuntee kohdemaan kielen, kulttuurin ja lainsäädännön.

Auditointien tilauksesta ja tulosten käsittelystä Fingridillä vastaavan ympäristöasiiantuntija **Jenni-Julia Saikkosen** mukaan kaikissa auditoinneissa käydään vakioitunutta konseptin mukaisesti läpi työturvallisuutta, työskentelykulttuuria sekä työsuojelun asioita, kuten työajat ja palkkaus. Lisäksi arvioidaan tehtaalla johtamisjärjestelmiä, ympäristöasioiden hallintaa sekä liiketoimintatapoja. Tärkeä osa auditointia ovat työntekijöiden luottamukselliset haastattelut.

– Auditointi on satunnaisotos tehtaasta. Tehdasta ei ole mahdollista käydä läpi nurkasta nurkkaan, mutta mitään osiota ei jätetä kokonaan tarkastamatta, Saikkonen kertoo.

YLEISIMMÄT POIKKEAMAT TYÖTURVALLISUUDESSA JA TYÖAJOISSA

Tehdasvierailun jälkeen auditointi lähettää raportin Fingridille ja auditoidulle toimittajalle. Mahdolliset poikkeamat käydään yhdessä läpi ja tehtaalla johto laatii suunnitelman sekä aikataulun puutteiden korjaamiseksi.

– Ensimmäisessä auditoinnissa puutteita löytyy usein palohälytysjärjestelmistä, sammutusvälineistä tai poistumisvälineistä. Myös työaikoihin, palkkaukseen ja suojavarusteiden käyttöön liittyviä asioita nousee säännöllisesti esiin, Välimaa kertoo.

Vuorikosken mukaan vuonna 2019 tehtyjen auditointien poikkeamat liittyivät pääosin työterveyteen ja työturvallisuuteen, johtamisjärjestelmiin, työaikaan ja palkanmaksukäytäntöihin. Merkkejä erittäin vakavista ihmisoikeusrikkomuksista, kuten lapsityövoimasta tai modernista pakkotyöstä ei Fingridin teettämässä auditoinneissa ole löytynyt.

KONKREETTISIA PARANNUKSIA TEHTAIDEN ARKEEN

Vuorikosken, Välimaan ja Saikkosen mukaan auditointiprosessin toimivuuden puolesta puhuvat konkreettiset parannukset tehtaiden työoloissa ja vastuullisuudessa. Tehtaiden arjen kehittyminen vastuullisemmaksi tekee auditointityöstä myös palkitsevaa.

Tehtaiden arjen kehittyminen vastuullisemmaksi tekee auditointityöstä myös palkitsevaa.

– Usein poikkeamat saadaan korjattua nopeasti, kun ne on havaittu auditoinnissa. Monelle tehtaalle on asennettu puuttuneita savunilmaisimia, palohälyttimiä ja hätävalaisimia tai korjattu hätäpoistumisovia. Myös työaika- ja ylityöpoikkeamat on saatu yleensä pian kuntoon, Saikkonen kertoo.

Poikkeamien korjaukset tarkastetaan uudella auditoinnilla. Jos toimittaja ei suostu korjaamaan puutteita, on Fingridillä oikeus irtisanoa hankintasopimus.

– Väliillä meiltä vaaditaan sitkeyttä, mutta toimittajamme ovat yleensä tahoja, jotka haluavat kehittää toimintaansa, Välimaa kertoo.

Myös tehtaiden johtamisjärjestelmiä on kehitetty auditointien perusteella vastuullisemmiksi. Joillekin yhtiöille on laadittu esimerkiksi aiemmin puuttunut sosiaalisen vastuullisuuden politiikka.

– Tällaiset tapaukset ovat erittäin positiivisia. Ne luovat parhaimmillaan tehtaalle pitkäjänteistä vastuullisuuden ja turvallisuuden kulttuuria, Saikkonen pohtii. ■

Wanted! Lisää turvallisuus- havaintoja!

Fingridissä ennakoivaa työturvallisuustyötä tehdään monin tavoin. Turvallisuushavainnot ja läheltä piti -tilanteiden ilmoitukset ovat olennainen osa työturvallisuuden kehittämistä.

Havaintoja ja läheltä piti -ilmoituksia voi tehdä verkkosivun, qr-koodin ja sovelluksen kautta. Työturvallisuuden puolesta kannattaa olla aktiivinen!

www.fingrid.fi/havainto

Lue lisää
www.fingrid.fi/tyoturvallisuus

FINGRID

Läkkisepäntie 21, 00620 Helsinki • PL 530, 00101 Helsinki
Kaikkien toimipisteiden puhelinnumero: 030 395 5000
• fingrid.fi • fingridlehti.fi

@fingrid_oym • Fingrid Oyj • @fingridfi • @Fingridoyj

Hämeenlinna
Valvomotie 11
13110 Hämeenlinna

Oulu
Lentokatu 2
90460 Oulunsalo

Petäjävesi
Sähkötie 24
41900 Petäjävesi

Rovaniemi
Teknotie 14
96930 Rovaniemi

Vaasa
Runsorintie 1
65380 Vaasa

Varkaus
Wrendenkatu 2
PL 1, 78201 Varkaus